

Akılsız Şehirler

S. Vedat Karaarslan, (Arkeolog- Elektronik Mühendisi (MSc.)

Şehirlerin akıllı olmaz mı? Olur. Öyleyse nasıl ki **'akıllı şehir'** olursa akıllı olmayan şehirlere de **'akılsız şehir'** denilir ki bu şehirlerde **'akılın'** esamesi okunmaz.

Bunlarda yani akılsız şehirlerde genellikle **'afet acil planı'** diye bir şey olmaz. Ormanları, evleri, tarlaları kısaca her yeri zaman zaman yanar. Evleri genellikle bir afet durumunda eskiden kahvehanelerinin en önemli oyunlarından biri olan domino taş dizilerinin yıkılışı gibi ufak bir sarsıntıda tık diye yıkılırlar. Seller, sular cadde, bostan, ev, tarla ya da tumb dinlemez önüne ne çıkarsa siler süpürür. Ormanları cayır cayır hatta evleri de dizi dizi yanabilir. Örneğin akılsız şehirlerde arabalar kayık gibi sularda yüzer, genellikle dereleri yol yapıldığı için yatakları da evler ile dolu olduğu için ve evlerinin yıkıntıları da Sümer, Babil ya da antik Roma şehirlerinin yıkıntıları gibi bomba yemiş İkinci Dünya Savaşı kentlerine benzer. Hangisi arkeolojik sit alanı hangisi modern çağların evleri ayırt dahi edilemez. Neyse ki modern dönem yıkıntıları arasında orası ezilmiş burası bükülmüş eğer ekonomik yönden alınabildiyse yıkıntılar arasında kısmi olarak görülebilen beyaz buzdolabından, bulaşık makinasından anlarsınız hangisinin arkeolojik sit alanı hangisinin **'akılsız şehir'** olduğunu.

Hele bu akılsız şehirlerin bir de toplanma alanları olur ki her yeri çimentosu düşük derecede, demir yoksunu eğer kesilmemiş ise sütunları olan hepsi birbirine benzeyen mimari yoksunu ve nasibini alamamış sürgülü cam ile kapatılmış dış görünümü sadece balkon ve pencerelerden oluşmuş beton yığınının boğulmuş şehrin görüntüsü içinde çocukların genellikle 6 kişiden oluşan futbol takımına dahi yetmeyecek alanlara tesis edilir.

Akıllı şehirlerin aksine görünüm olarak mimari ve şehir ve bölge planlama açısından hiçbir farkları olmayan akılsız şehirlerin bütün dünyada coğrafi mekân gözetilmeksizin hepsi mimari açıdan birbirine benzer. Akılsız şehirlerde aydınlatma, atık yönetimi ve trafik yönetim sistemleri de dahil olmak üzere şehrin akıllı olması karşısında şehir hizmetlerinin verimliliği ve sürdürülebilirliği hiç önem kazanmaz.

Ne kadar hazindir ki akılsız şehirlerde yaşayan insan davranışları da birbirine

benzer. Buna şehir akılsızlık endeksi denilir. Şehrin akılsızlığının ölçüsü biraz da şehirde ne kadar gürültü patırtı olduğu ile ilgili bir husustur ki bunun birimi de desibel olarak bilinir.

Akılsız deyip de geçmeyelim, akılsızlığın karşıtı olarak bir kavram üretme ve bunlara hükmetme becerisi olan aklın tanımı, nesnelere ya da olayların birbirleri olan ilişkisini kurarak kavram üretme becerisi olarak sonradan kazanılan bir beyinsel nitelik olarak bilinir.

Demek ki akıl sonradan kazanılan bir meleke iken akılsızlık da sonradan kazanılan bir meleke olarak yeni doğan her insan bebeklik çağında 1 milyar nörona sahipken yaş ilerledikçe ilerleyen zamanlarda akılsızlığın bir ölçütü olarak biyolojik yönden hasarlı nöronlara sahip olunması sonucunda akılsızlık ortaya çıkar.

0 halde beyinsel bir mesele olarak nöron aktivitesinin en üst seviyede olduğunu bildiğimiz akıl ve buna karşın akılsızlık kavramlarının sonradan kazanılmış insana özgü bir yetenek olduğunu bilmemiz gerekir.

Akıl Arapça bir kelime olsa da 'ukala' kelimesi de 'makul' kelimesi gibi hepsi aynı köke dayanır. Aklın oluşmasında etken olan genetik faktörler %30 civarında iken çevresel faktörler %70 civarındadır. Demek ki aklın oluşmasında çevresel etkileşim daha önemlidir.

Eskiden ezber yapamayan talebeler falakaya yatırılarak ayaklarına vurulurdu. İşte bu falakaya yatırma deyimi olan akılsız başın cezasını yani zahmetini bu kez ayaklar değil bu nedenle bu akılsız şehirlerde akılsız başın cezasını 'can' ya da 'canlar' çeker.

İşte böyledir 'akılsız şehirler' yanarlar, suya boğulurlar, ya da patır patır yıkılırlar.

KAYNAK: ARKEOTEKNO

Aktif kaynak Link: https://www.arkeotekno.com/pg_788_akilsiz-sehirler